

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde giderek derinleşen servet ve gelir dağılımındaki adaletsizliğe çözüm olarak kamunun yatırım ve üretkenlik potansiyelini canlandıracak bir bütçe yapısının oluşturulması; adil bir vergi sisteminin oluşturulması için servet vergisinin gündeme taşınarak etkili bir araç olarak kullanılması; vergi kaçırmanın ve kayıt dışılığın önlenmesi; şirketlere tanınan vergi istisnalarına mevzuatta düzenleme getirilmesi; kayda girmesi gerekirken istisnalar ve indirimlerle kayıt dışı bırakılan resmi kazançlar açısından yasal düzenlemeler ve kayıt dışı çalışılan alanlarda daha etkin denetimler yapılması; kurumlar vergisinin hızla artırılması ve gelir vergisi oranlarının yeniden ayarlanması amacıyla makro ekonomi politikaları temelinde bütünsel bir yaklaşımla siyasi bir programın hazırlanabilmesi ve yasal/kurumsal düzenlemelere gidilebilmesi için Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını talep ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Doç. Dr. ~~Cenk~~ **GÜNAYDIN**
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Ülkemizde servet eşitsizliği ve gelir adaletsizliği giderek daha fazla derinleşiyor. İsviçreli yatırım bankası Credit Suisse'nin (CS) 2022 yılı Küresel Servet Raporu'nda Türkiye'nin toplam serveti 1.041 milyar dolar olarak hesaplanmış. Bu hesaba bağlı olarak, yetişkin başına servet 17 bin 578 dolar çıkıyor. Türkiye'de ortanca nüfusun serveti ise 5 bin 488 dolar. Türkiye dünya yetişkin nüfusunun %1,1'ine sahipken, servetten aldığı pay %0,2'de kalıyor. Serveti 10 bin doların altında bulunanlar yetişkin nüfusun %70,6'sını, 10-100 bin dolar aralığında bulunanlar %27,3'ünü, 100 bin dolar-1milyon dolar aralığında bulunanlar %2'sini (1 milyon 256 bin kişi), 1 milyon doların üzerinde serveti bulunanlar ise nüfusun %0,1'ini (61 bin kişi) oluşturuyor. Türkiye'de en tepedeki %10'luk kesim toplam servetin %69,8'ine sahip. Ülkenin en zengin %5'lik kesimi ise toplam servetin %59,2'sini elinde tutarken kalan %95'lik kesimin toplam servetten aldığı payın %40,8 olduğu tespit ediliyor. %1'lik kaymak tabaka ise servetin %39,5'ine sahip. Nüfusun %20'si ise eksi servete sahip, yani borçlarıyla cebelleşiyor.

Veri tabanında 57 ülkenin istatistiklerinin yer aldığı söz konusu rapora göre, 2022 yılında Türkiye; parası ABD dolarına karşı en fazla değer yitiren ülkeler sıralamasında %46,5 kayıpla sonuncu, yani en fazla kayıp veren ülke; borsası en fazla artış gösteren ülkeler sıralamasında %155,5 ile birinci; konut fiyatları reel anlamda en fazla yükselenler sıralamasında ise %59,6 ile yine zirvede yer alıyor. Bu oranlar bize 2022'de Türkiye'de doları, borsada yatırımı, ekstra konutu bulunanların servetlerine servet katarken, nüfusun ezici çoğunluğunun canının daha fazla yandığını gösteriyor.

Türkiye kendi içinde sadece servet dağılımında değil, gelir dağılımında da büyük bozulma yaşıyor. TÜİK verilerine göre, 2007 yılında nüfusun en yoksul yüzde 20'si milli gelirden 6.4 pay alırken, en zengin yüzde 20'nin payı yüzde 45.5 idi. 2022'ye gelindiğinde en yoksul yüzde 20 yüzde 6.1'e düşerken, en zengin yüzde 20'nin payı yüzde 47.6'ya çıktı. 2022'de en zenginlerin toplam gelirden aldığı pay bir önceki yıla göre yüzde 1.3 arttı, yüzde 48'e çıktı. En yoksulun payı ise yüzde 6'da kaldı.

2022 yılında Türkiye'de toplanan vergi gelirlerinin yüzde 13,6'sı gelir vergisi, yüzde 19'u kurumlar vergisi, yüzde 3,2'siyse servet vergisi. Geriye kalan yaklaşık yüzde 65'lik kısım KDV, ÖTV, damga vergisi, harçlar gibi dolaylı vergilerden oluşuyor. Gelir ve sermaye

herkesten eşit şekilde vergi alınması sözünü ettiğimiz adaletsizliğin açık göstergelerinden biridir.

Üretmeyen, ranta endeksli ekonomik modelin üstüne, kamu kaynaklarının kamu yararı gözetilmeksizin piyasaya açılması, itibardan tasarruf edilmemesi, israf, belirli sermaye kesimlerinin zengin edilmesi, yüksek enflasyon, çeşitli servet transferi projeleri ve emek kesiminin üzerine yıkılan adaletsiz vergi artışları (KDV, ÖTV ve harçlara getirilen yüksek zamlar) da eklendiğinde servet ve gelir dağılımındaki adaletsizliğin derinleşmesi kaçınılmaz oluyor. DİSK'in Temmuz 2023 dönemi raporuna göre açlık sınırı 11 bin 525 liraya (asgari ücret 11 bin 402 lira), yoksulluk sınırı ise 39 bin 886 liraya yükselmiş bulunuyor. Bugün Türkiye'de halkın büyük bir bölümü bu rakamın altında gelir elde ediyor (4 kişilik aile hesabıyla), diğer bir deyişle yoksulluk ve açlık sınırının altında milyonlar yaşıyor. Özetle, her ekonomik krizde yoksullar daha da yoksullaşırken zenginler daha da zenginleşiyor. Ülkenin geleceği, toplumsal refahın ve huzurun sağlanması için toplumun bütün kesimlerini bu meselenin bir parçası kabul edilerek gerekli önlemlerin alınması büyük önem taşımaktadır.

